

ризика виникнення помилок, а також підвищить оперативність аналізу стану розрахунків із покупцями та замовниками. Автоматизація дозволяє проводити автоматичну інвентаризацію розрахунків, створювати звіти для керівництва і спрощувати роботу аудитора під час перевірки облікових даних.

З урахуванням економічних умов важливо застосовувати й методи контролю за своєчасністю розрахунків, такі як кредитні ліміти, страхування дебіторської заборгованості і факторинг. Кредитні ліміти дозволяють контролювати загальну суму заборгованості одного контрагента, зменшуючи ризик неплатежів. Страхування дебіторської заборгованості забезпечує компенсацію збитків у разі несплати, що є ефективним заходом для захисту фінансових інтересів підприємства. Факторинг дає змогу перетворити дебіторську заборгованість у грошові кошти, зменшуючи ризики, пов'язані із затримкою платежів.

Для підвищення ефективності аудиторських перевірок важливо використовувати методи оцінки ймовірності погашення заборгованості та розробити процедури перевірки фактичного отримання платежів за договором. Це можна реалізувати шляхом аналізу платіжної історії контрагентів, оцінки стану ринку і галузі, а також вивчення документів, що підтверджують виконання зобов'язань із боку замовника. Перевірка наявності платежів та їх відповідності термінам, зазначеним у договорах, дозволяє аудитору оцінити ризики заборгованості та на дати рекомендації щодо поліпшення роботи з дебіторами.

Отже, удосконалення організаційно-методичних засад обліку й аудиту розрахунків із покупцями та замовниками має базуватися на комплексному підході до управління дебіторською заборгованістю, автоматизації процесів обліку, використанні страхових та фінансових інструментів для захисту від ризиків. Водночас, забезпечення достовірності облікової інформації та прозорості в облікових операціях із розрахунків є передумовою для прийняття ефективних управлінських рішень та підтримки фінансової стабільності підприємства.

ОПТИМІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

Ковальова Т.В., к.е.н., доцент

Хасанов В.В., здобувач

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Науковці широко висвітлювали висвітлюють питання, пов'язані з процесом постачання. Війна в нашій країні привела до збільшення проблем, пов'язаних з постачанням. Завербний А. С., Ломага Ю. Р. спрямували своє дослідження: «на розгляд особливостей, завдань, проблем та перспектив формування логістичних ланцюгів постачання у воєнний період в умовах активізування євроінтеграції, адже на даний час компанії стикаються з логістичними проблемами, які потрібно вирішити за обмеженого часу і ресурсів» [1]. Для вирішення проблем вони запропонували «страхування логістичних ризиків (допомога спеціалізованих страхових компаній, використання системи управління процесом переміщення товарів)» [1]. Продовжили розгляд

проблемних питань, які виникають під час постачання в умовах війни Кирилук І. та Сокур А. Авторки запропонували «шляхи оптимізації логістичної системи з метою підвищення її ефективності в умовах війни». [2]. У воєнний час проблеми з ланцюгами постачання можуть загострюватися через перебої в роботі транспорту, зв'язку та виробництва, спричинені конфліктом. Деякі загальні проблеми, з якими стикаються підприємства в процесі постачання під час війни, включають: порушення роботи транспортних мереж (дороги, залізниці та порти можуть бути пошкоджені або заблоковані, що ускладнює транспортування товарів і матеріалів до необхідних місць); порушення зв'язку (комунікація між постачальниками, виробниками та дистриб'юторами може бути ускладнена, що призводить до затримок і непорозумінь у ланцюгу постачання); дефіцит необхідних матеріалів (війна призводить до дефіциту сировини та компонентів, необхідних для виробництва, що впливає на доступність товарів першої необхідності); збільшення витрат (під час війни зростають витрати на закупівлю і транспортування ТМЦ, що призведе до підвищення цін для споживачів і бізнесу); ризики безпеки (ланцюги постачання можуть бути вразливими до крадіжок, саботажу або інших загроз безпеці під час конфлікту, що вимагає посилення заходів безпеки для захисту товаропотоків). Загалом, управління ланцюгом постачання у воєнний час вимагає ретельного планування, координації та гнучкості для зменшення ризиків і забезпечення своєчасного постачання товарів і послуг першої необхідності.

Обліковці під час війни теж працюють в напружених умовах, прикладаючи великі зусилля для формування вчасно інформації зацікавленим особам про стан справ з постачальниками. Як відомо, початком відносин з постачальником є укладення договору. Однак, його підписання обома сторонами приводить до юридичного зобов'язання, яке не відображається на рахунках бухгалтерського обліку та в балансі. Більше того, у разі невиконання умов договору з'являються штрафні санкції, які теж повинні відображатись в обліку. Неузгодженість між правовим та обліковим законодавством може привести до викривлення інформації в фінансовій звітності. Ми пристаємо до думки науковців щодо залучення позабалансового рахунку 042 «Непередбачені зобов'язання» саме для відображати юридичного зобов'язання. Доцільно також відображати цю інформацію у примітках до фінансової звітності. Я. М. Демченко та В. М. Прохорова пропонують «після перетворення юридичних зобов'язань на ті, які відповідають всім критеріям бухгалтерського обліку, проводити їх виключення з позабалансового обліку і відображати як на балансових рахунках, так і в балансі підприємства. Відображення зобов'язань підприємства таким чином сприятиме забезпеченню користувачів фінансової звітності достовірною та обґрунтованою інформацією про борги підприємства та його платоспроможність» [3]. Я. М. Демченко та В. М. Прохорова також пропонують доповнити кількість рахунків другого порядку до 63 синтетичного рахунку. Вони вважають, що окрім трьох існуючих субрахунків додати субрахунки, які б враховувати терміни погашення заборгованості, а також виконання умов її погашення. Про розширення кількості рахунків другого порядку веде мову і

Г. В. Власюк, який пропонує ввести у План рахунків додатковий позабалансовий рахунок 10 «Кредиторська заборгованість» з відповідними до нього субрахунками [4]. Ми згодні з цим автором, оскільки, теж вважаємо, таке нововведення полегшить «ведення бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості за конкретними договорами» [4]. Є. В. Калюга, І. М. Ревизюк з метою вдосконалення розрахунків з постачальниками пропонують ввести документ під назвою «Реєстр документів до сплати» [5]. Безумовно, цей документ має позитивні моменти, зокрема, в ньому наводяться залишки за кожним рахунком на кінець дня, а також присутня накопичувальна інформація на кінець місяця. Він дозволить контролювати кредиторську заборгованість за конкретним рахунком від постачальника та підрядника. Запропоновані заходи підвищать ефективність обліку за розрахунками з постачальниками.

Література:

1. Завербний А., Ломага Ю. Проблеми та перспективи формування логістичних ланцюгів постачання у воєнний період за умов активізування євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2022. №45. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-23>.
2. Кирилюк І., Сокур А. Організація логістичних процесів підприємства в умовах війни: проблеми та рішення. *Економіка та суспільство*. 2024. №61. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-54>.
3. Демченко Я.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2014. Вип. 1. С. 96-108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2014_1_11.
4. Власюк Г. В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками. *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво. 2019. № 5. С. 40-44.
5. Ревизюк І. М. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками. *Економічні науки*. 2023. № 10 (4). С. 185-190.

ВИКЛИКИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Хорошилова І.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

З часів заснування державного устрою та як його невід'ємної частини фінансової системи процес оподаткування є найважливішим інструментом державного регулювання економіки. Оскільки податкові надходження складають основну частину державного бюджету будь якої держави, відповідно це найдієвіше, стабільне та прораховане планування розвитку державного